

Ärendenr
2023-000303

Handlingsplan för mottagande av nyanlända elever i Tibro kommun

2023 – 2024

Beslutat av:	Skolchef 2023-08-17
Gäller för:	Barn & Utbildning
Gäller från och med:	2023-08-21
Tidpunkt för aktualisering:	2024-05
Dokumentägare:	Rektor Häggetorpsskolan

Innehållsförteckning

1. Framtagande av handlingsplanen.....	3
2. Definition av begreppet nyanländ	3
3. Insatser tiden före mottagandet på elevens skola.....	3
4. Insatser vid skolstart.....	4
5. Kartläggningar och screeningar	4
5a. Förståelse av frekventa skolord på svenska.....	5
5b. Förutsättningar att lära in grammatiska strukturer på svenska	5
5c. Löpande kartläggningar över språkutvecklingen på svenska.....	5
5d. Kartläggning av ämneskunskaper på modersmålet.....	6
6. Riktlinjer för stöd i språkutvecklingen.....	6
6a. Modersmålsundervisning	6
6b. Studiehandledning	7
6c. Svenska som andraspråk.....	8
7. Källor	10
Bilaga 1 - Checklista för mottagande av nyanländ elev	11
Bilaga 2 - Information till vårdnadshavare om elevers rätt till undervisning och bedömning i ämnet svenska som andraspråk, (SvA).....	14
Bilaga 3 - Riktlinjer vid Ramadan.....	15
Bilaga 4 – Tibro kommuns förberedelseklass.	16

1. Framtagande av handlingsplanen

Denna handlingsplan har tagits fram med utgångspunkt ur nationella riktlinjer som beskrivs i Skolverkets två dokument *Allmänna råd om utbildning för nyanlända elever* (2016) samt *Studiehandledning på modersmålet- att stödja kunskapsutvecklingen hos flerspråkiga elever* (2015). Även skolans styrdokument *Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet* (2022) samt Skollagen (2010) ligger till grund för definitionen av begrepp som förekommer i denna handlingsplan. De insatser som bör göras kring eleven tiden innan, under och efter mottagandet, samt ansvarig för respektive insats beskrivs i Bilaga 1 - *Checklista för mottagande av nyanländ elev*.

2. Definition av begreppet nyanländ

Med nyanländ avses i Skollagen 3 kap, 12a § den som:

1. *har varit bosatt utomlands,*
2. *nu är bosatt i landet, och*
3. *har påbörjat sin utbildning här senare än höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år.*

En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet.

3. Insatser tiden före mottagandet på elevens skola

I samband med inflyttning till Tibro kommun ska elevens vårdnadshavare / god man lämna in blanketten *Inflyttning av elev* till Gemensam administration, Barn & Utbildning. Migrationsenheten hjälper till med detta. Mottagande rektor samt Biträdande rektor på Häggetorpsskolan, med ansvar för modersmål och studiehandledning meddelas. Eleven får en preliminär klassplacering utifrån födelseår på skolan i elevens upptagningsområde, eller annan önskad skola angiven på blanketten *Inflyttning av elev*. Denna klassplacering kan dock komma att ändras beroende på vad som framkommer under Skolverkets obligatoriska kartläggningsmaterial för nyanlända elevers kunskaper Steg 1 och Steg 2. Samordnare för nyanländas lärande ges informationen om att eleven är inflyttad och träffar familjen för ett samtal kring det svenska skolsystemet samt hur det går till i Tibro kommun. Vid detta möte genomförs även kartläggning Steg 1 - Språk och erfarenheter.

Samordnare för nyanländas lärande kallar därefter familjen till ett inskrivningsmöte på den aktuella skolan där eleven skrivits in. Medverkar gör följande funktioner; representant från skolläring, undervisande lärare, skolköterska samt eventuell ytterligare personal från fritidshem. Under besöket får vårdnadshavarna bland annat information om schema,

läsårstider, kontaktuppgifter till skolan, information om regler samt, när det är relevant, skolans riktlinjer för Ramadan, se *Bilaga 3 – Riktlinjer vid Ramadan*. Information om rätten att läsa ämnet svenska som andraspråk i stället för ämnet svenska delges vårdnadshavarna, se *Bilaga 2 - Information om elevers rätt till undervisning och bedömning i ämnet svenska som andraspråk*. Under mötet hjälper skolan även till med att göra ansökningar såsom att ansöka om modersmålsundervisning, specialkost, skolskjuts och fritidsplats. Samtyckesblanketter fylls i av vårdnadshavarna. Efter samtycke att rekvirera journaler skett skickas en remiss till vårdcentral för en hälsoundersökning. Nyanlända elever kallas sedan till en hälsoundersökning på skolan inom tre månader, då svar från vårdcentral inväntas.

Familjen visas runt på skolan av mottagande personal. Eleven får hälsa på sina nya klasskamrater och lärare samt se sitt klassrum.

4. Insatser vid skolstart

Mottagande klasslärare ansvarar för att namnskylt vid klädhängare, bänk, mappar, böcker och skrivmaterial finns på plats vid elevens skolstart.

När eleven påbörjat sin skolgång på mottagande skola genomför samordnare Skolverkets kartläggning Steg 2 – Numeracitet och Litteracitet. Resultatet av kartläggningarna och övriga uppgifter kring eleven, såsom sociala aspekter, förmedlas till rektor på mottagande skola som utifrån denna information tar beslut om en mer permanent klassplacering. I möjligaste mån placeras eleven i åldersadekvat årskurs.

Samordnare delger samma information till elevens undervisande lärare samt SvA-lärare på mottagande skola. Utifrån överlämnad information kring elevens kunskapsutveckling förbereds anpassat studiematerial och Ipad installeras med språkutvecklande appar, Inläsningstjänst samt översättningsverktyg. Speciallärare vid förberedelseklass och SvA-lärare på skolplacerad enhet gör detta i samråd med mentor.

Inom två månader från elevens skolstart genomför samordnare en inledande bedömning i Skolverkets bedömningsmaterial *Bygga svenska* för att få en första bild av elevens språkutveckling i det svenska språket.

5. Kartläggningar och screeningar

När eleven är på plats på mottagande skola genomför SvA-lärare utifrån behov olika screeningar av elevens befintliga ord- och begreppsförråd samt andraspråksutveckling. Resultaten ska sedan ligga till grund för planering av fortsatt undervisning, val av bedömningsformer samt för att upptäcka, följa upp och sätta in rätt insatser för eleven.

5a. Förståelse av frekventa skolord på svenska

För att synliggöra elevens förståelse för vanligt förekommande ämnesord inom ämnena matematik, NO och SO samt vanligt förekommande ord i läsläror genomförs screeningen *Bedömning av skolordförråd*, ett material som är utgivet av Språkens Hus - center för språkstörning och flerspråkighet. Dessa ger en överskådlig bild av hur väl eleven kan tillgodogöra sig ämnesundervisningen i form av dess bärande nyckelord och begrepp. Screeningen finns i tre olika nivåer. Steg 1 är avsett att testa ord för årskurs 1 och 2, steg 2 mäter vanligt förekommande ord för undervisningen i årskurs 3 och 4, och steg 3 mäter förståelsen för skolord i årskurs 5 och 6.

5b. Förutsättningar att lära in grammatiska strukturer på svenska

För att få inblick i var eleven befinner sig grammatiskt i svenska språket genomför SvA-lärare en kartläggning med hjälp av GrUS; grammatisk undersökning av svenska som andraspråk. Materialet är upplagt utifrån processbarhetsteorin och synliggör vilka grammatiska strukturer eleven har börjat processa och har förutsättning att lära in och befästa. Den mäter den förväntade utvecklingen i andraspråket. Materialet används ofta även för elever med svenska som modersmål för att urskilja språkstörning.

5c. Löpande kartläggningar över språkutvecklingen på svenska

För en mer detaljerad helhetsbedömning av elevens språkliga utveckling inom förmågorna tala, lyssna, läsa och skriva utförs varje termin, inför utvecklingssamtalen, en bedömning i Skolverkets kartläggningsmaterial *Bygga svenska*. Detta material synliggör elevens språkutveckling även då eleven inte når upp till godtagbara kunskaper eller betyget E i svenska som andraspråk. Bedömningarna dokumenteras i form av matriser och sammanställningar. Med hjälp av sammanställningarna är det lättöverskådligt att se elevens språkutveckling från ett bedömningstillfälle till ett annat. Bedömningen kan ligga till grund för samtal kring elevens språkutveckling med eleven själv, vårdnadshavare och mellan kollegor och bör vara en utgångspunkt då man som lärare planerar undervisning, val av bedömningsform då eleven ska uppvisa ämneskunskaper samt som stöd kring beslut rörande vidare insatser för eleven. SvA-lärare på de olika enheterna gör dessa bedömningar på respektive skolas elever som bedöms utifrån SvA.

5d. Kartläggning av ämneskunskaper på modersmålet

I vissa fall används även Skolverkets material *Kartläggning av nyanländas kunskaper steg 3* för att få syn på elevens ämneskunskaper. Eleven får här använda sig av modersmålet för att uttrycka ämneskunskaper. Materialet är därför en tillgång exempelvis inför betygssättning inom enskilda ämnen, då man vill vara säker på att det är ämneskunskaperna som bedöms och inte elevens kunskaper i svenska. Studiehandedare eller modersmåls lärare är behjälpliga vid genomförande och bedömning av dessa kartläggningar.

6. Riktlinjer för stöd i språkutvecklingen

För nyanlända elever erbjuds tre olika typer av språkstöd. Dessa beskrivs i följande avsnitt.

6a. Modersmålsundervisning

Med modersmål menar man ofta det språk barnet lärt sig först och/eller det språk som man kommunicerar på i hemmet. Det är möjligt att ett barn har flera förstaspråk och är så kallad flerspråkig. I Skollagen 10 kap. 7 § kan vi läsa följande angående erbjudandet av modersmålsundervisning i grundskolan:

En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. *språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och*
2. *eleven har grundläggande kunskaper i språket.*

En elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk.

Motsvarande gäller även förskoleklass (Skollagen 9 kap. 7 §) och anpassad grundskola (Skollagen 11 kap. 10 §).

Huvudmannen, alltså kommunen om det är en kommunal skola och skolans styrelse om det är en fristående skola, är också skyldig att erbjuda modersmålsundervisning till elever som är adoptivbarn och har ett annat modersmål än svenska. Det gäller även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet. Eleven måste dock ha grundläggande kunskaper i språket.

Huvudmannen är endast skyldig att anordna modersmålsundervisning om

- det finns minst fem elever som har rätt till undervisningen
- dessa elever önskar att få undervisning i språket, och
- det finns en lämplig lärare.

I förskolan, förskoleklassen och fritidshemmet har barn inte rätt till modersmålsundervisning. Dessa verksamheter ska ändå bidra till att utveckla ett barns modersmål. Förskolan och förskoleklassen ska medverka till att barn med ett annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla båda det svenska språket och sitt modersmål. I läroplanen för förskolan framgår att verksamheten ska lägga stor vikt vid att stimulera varje barns språkutveckling.

Det är vårdnadshavare som ansöker om modersmålsundervisning i grundskolan och motsvarande skolformer. Eleven har kvar sin plats i undervisningsgruppen till dess att vårdnadshavare väljer att säga upp den.

6b. Studiehandledning

Syftet med studiehandledning på modersmålet är att använda elevens modersmål som ett redskap i kunskapsutvecklingen i olika ämnen. I en effektiv studiehandledning på modersmålet sker arbetet växelvis på modersmål och på svenska, vilket utvecklar elevens kunskaper i såväl ämnet som i svenska språket. Skolverket (2015) skriver följande angående syftet med studiehandledning:

Studiehandledning kan ges som:

- *förberedelse inför lektioner. Att få chansen att bygga upp en förförståelse för ämnet på modersmålet kan ge en större trygghet och fördjupa lärandet.*
- *under lektionstid i eller utanför klassrummet. De som har svårt att ta till sig undervisningen uppskattar att få hjälpen direkt och menar att det spar tid.*
- *efter lektionen som repetition av ett visst moment.*
- *ett stöd i att ge viktig information kring elevens skolgång, såsom kommande aktiviteter och händelser på skolan.*

Modellen för hur och när eleven ska få studiehandledning måste avgöras från fall till fall och anpassas efter undervisningsinnehållet och elevens behov. Alla varianterna kan kombineras för en elev under olika perioder vartefter elevens språk och kunskaper utvecklas.

För att studiehandledaren ska känna till hur undervisningen i ämnet är upplagd

och vilket innehåll som ska bearbetas är det viktigt att samarbetet mellan studiehandledaren och läraren fungerar. Studiehandledning är en Extra anpassning och bör innehålla utvärderingsbara mål för att kunna följa framgångsfaktorer för elevens språk- och kunskapsutveckling, då eventuellt andra typer av insatser kring eleven kan bli aktuella.

Att vara studiehandledare är inte detsamma som att vara modersmållärare och därför används här begreppet studiehandledare för den som ger handledning på modersmålet i andra ämnen än ämnet modersmål. En modersmållärare undervisar med utgångspunkt i

kurs- eller ämnesplanen för modersmål medan en studiehandledare utgår ifrån kurs- eller ämnesplanerna i olika ämnen. I Tibro kommun erbjuds studiehandledning till alla nyanlända elever, både inom grundskola och särskola, förbehållet att det finns tillgång till studiehandledare i det aktuella språket. I de fall då eleven är i behov av särskilt stöd i form av språkstärkande undervisning på både första- och andraspråket efter det att eleven slutat räknas som nyanländ, kan studiehandledning erbjudas som en åtgärd. Det kan till exempel handla om en elev som på grund av bristande skolgång eller traumatiska upplevelser har luckor i sitt modersmål, vilket i sin tur leder till en långsam andraspråsutveckling och eleven riskerar att bli så kallat "halvspråkig". För att studiehandledning ska erbjudas en elev även efter elevens fyra första år i Sverige, måste det alltså i en pedagogisk utredning och åtgärdsprogram framgå att detta är en åtgärd inom särskilt stöd för eleven. Detta, poängterar Skolverket (2015), gäller elever på grundskolan såväl som elever på särskolan.

6c. Svenska som andraspråk

I Skolförordningen 5 kap. kan vi läsa följande:

14 § Undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för

- 1. elever som har ett annat språk än svenska som modersmål,*
- 2. elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och*
- 3. invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare.*

Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev.

15 § Undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska. Svenska som andraspråk får därutöver anordnas

- 1. som språkval i grundskolan och specialskolan,*
- 2. som elevens val, eller inom ramen för skolans val.*

I förordningen står att ämnet gäller för elever tillhörande ovanstående kategorier och som **behöver** undervisning i svenska som andraspråk. Detta betyder till exempel att skolorna inte automatiskt ska placera elever som har ett annat språk än svenska som modersmål i undervisning i svenska som andraspråk. Det handlar snarare om vad eleven behöver för att kunna fullt ut ta del av skolans undervisning och kunna interagera med lärare och elever.

Svenska som andraspråk ersätter ämnet svenska. Dessa två är båda kärnämnen och likvärdiga, till exempel inför fortsatta studier.

Organisationen kring SvA-undervisningen på skolan varierar utifrån elevens individuella behov. Eleverna kan undervisas i särskilda SvA-grupper, SvA-undervisning i ämneskontext eller inom klassens ram i den ordinarie svenskundervisningen. Läraren arbetar då för att få

med SvA-eleverna i klassens aktiviteter och stöttar eleverna så att de kan delta utifrån sina individuella förutsättningar. Rektor beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev. Då beslutet ska vara behovsstyrt omvärderas beslutet om att bedömas enligt SvA varje läsår.

För de elever som placerats i årskurs 1-9 och är helt nyanlända erbjuds förberedelseklass, se Bilaga 4 - *Tibro kommuns förberedelseklass*.

7. Källor

Skolförordningen (SFS 2011:185). Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Skollagen (SFS 2010:800). Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Skolverket (2016). Allmänna råd om utbildning för nyanlända elever. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2022). Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2015). Studiehundledning på modersmålet – att stödja kunskapsutvecklingen hos flerspråkiga elever. Stockholm: Skolverket.

[Nyanländas rätt till stöd - Skolverket](#)

Bilaga 1 - Checklista för mottagande av nyanländ elev

Här ges en överblick över i vilken ordning insatser ska genomföras och vem/vilka som ansvarar för vad.

Insats		Utfört
Ny elev flyttar till kommunen. Vårdnadshavare får hjälp med att fylla i blanketten <i>Inflyttning av elev</i> .	Migrationsenheten, kommunhuset	
Ett första möte med familjen. Genomgång kring det svenska skolsystemet samt hur det fungerar i Tibro kommun. Skolverkets kartläggning av nyanlända elevers kunskaper <i>Steg 1 - Språk och erfarenheter</i> genomförs.	Migrationsenheten meddelar Samordnare för nyanländas lärande som bjuder in och håller i mötet, samt genomför Steg 1. Tolk medverkar.	
Eleven skrivs in på skola enligt upptagningsområde eller annat önskemål samt får en preliminär klassplacering.	Rektor på mottagande skola	
Inskrivningsmöte på den mottagande skolan. Familjen träffar rektor, klasslärare och eventuell annan personal för information om skolan. Ansökningar och samtyckesblanketter fylls i. Skolsköterska på mottagande skola medverkar. Efter samtycke skickas remiss till vårdcentral för hälsoundersökning.	Samordnare för nyanländas lärande sammankallar familjen, rektor, lärare, skolsköterska och ev. annan personal på skolan såsom personal från fritidshem. Tolk medverkar.	

Nyanländ elev kallas till hälsoundersökning på den mottagande skolan inom 3 månader (svaret från vårdcentral inväntas)	Skolsköterska på mottagande skola	
Medan eleven påbörjar sin skolgång på mottagande skola genomförs Skolverkets kartläggning av nyanlända elevers kunskaper <i>Steg 2 - Numeracitet och Litteracitet</i>	Samordnare för nyanländas lärande	
Eleven får en mer permanent klassplacering utifrån kartläggningarnas resultat samt utifrån annan information som framkommit om eleven, såsom social utveckling. I möjligaste mån placeras eleven utifrån åldersadekvat årskurs.	Rektor på mottagande skola	
Undervisande lärare samt SvA-lärare på mottagande skola delges samma resultat. Dessa planerar sedan utifrån denna information en bra start för eleven i form av anpassat material, appar, Inläsningstjänst, etc. Organisation av studiehandledning för eleven	Samordnare för nyanländas lärande delger lärare och SvA-lärare på mottagande skola information. SvA-lärare och lärare planerar utifrån denna. Rektor med ansvar för studiehandledning och modersmål	
Inledande bedömning av Skolverkets <i>Bygga svenska</i> genomförs inom två månader från elevens skolstart.	Samordnare för nyanländas lärande	
Uppföljande terminsvisa bedömningar i <i>Bygga svenska</i> .	SvA-lärare på mottagande skola.	

Kartläggningar och screeningar för fortsatt undervisning	SvA-lärare och lärare på mottagande skola	
<p>Eleven, om hen tillhör årskurs 1-9, deltar i en förberedelseklass på Höggetorpsskolan där hen under en viss tid varje skoldag arbetar med att utveckla de fyra språkförmågorna läsa, tala, lyssna och höra samt arbetar med matematik och engelska.</p> <p>Anpassad timplan och Individuell studieplan skrivs fram</p>	<p>SvA-lärare på Höggetorpsskolan ansvarar för undervisningen.</p> <p>Rektor på skola där eleven har klassplacering ansvarar för eleven.</p> <p>Rektor på skola där förberedelseklassen är placerad ansvarar för verksamheten.</p> <p>Studie- och yrkesvägledare, klasslärare, rektor</p>	
Uppföljning av elevens kunskaps- och sociala utveckling	<p>Samtlig mottagande personal</p> <p>Elevstödet, Elevhälsan, studiehandledare</p>	
En mötesarena mellan undervisande lärare i förberedelseklass och studiehandledare/modersmåslärare skapas för att löpande följa upp elevens språkutveckling på båda språken. Kontakt med elevernas mentorer etableras och upprätthålls.	Samordnare för nyanländas lärande	

Bilaga 2 - Information till vårdnadshavare om elevers rätt till undervisning och bedömning i ämnet svenska som andraspråk, (SvA)

I skolförordningen 5 kap. kan vi läsa följande angående vilka elever som har rätt att undervisas och bedömas enligt svenska som andraspråk (SvA):

14 § Undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för

- 1. elever som har ett annat språk än svenska som modersmål,*
- 2. elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och*
- 3. invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare.*

Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev.

15 § Undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska. Svenska som andraspråk får därutöver anordnas

- 1. som språkval i grundskolan och specialskolan,*
- 2. som elevens val, eller inom ramen för skolans val.*

Om skolans bedömning är den att eleven behöver och har rätt till undervisning och bedömning i SvA, ersätter det ämnet svenska för eleven. Dessa två är båda kärnämnen och likvärdiga, exempelvis inför fortsatta studier.

Organisationen kring SvA-undervisningen på en skola kan variera. Eleverna kan undervisas i en särskild grupp eller inom klassens ram i den ordinarie svenskundervisningen. Läraren arbetar då för att få med alla elever i klassens gemensamma aktiviteter och stöttar eleverna så att de kan delta utifrån sina individuella förutsättningar. Det innebär inte att eleverna som läser enligt SvA får alltför enkla uppgifter, utan att eleverna i stället med hjälp av stöd får utföra avancerade uppgifter för att på så vis utveckla sina språkförmågor. Undervisningen anpassas utifrån den språknivå där den enskilde eleven befinner sig.

Bilaga 3 - Riktlinjer vid Ramadan

Varje år äger den heliga fastemånaden Ramadan rum. Datum för detta varierar.

Under 29 eller 30 dagar bör, enligt Koranen, alla rättrogna muslimer fasta från gryning till solnedgång. Ramadan avslutas med en tredagars fest. Då vi har ett flertal elever på skolan som firar Ramadan och därför kommer fastande till skolan, bör vi vara uppmärksamma på eventuella konsekvenser av detta i relation till vårt skoluppdrag.

Dilemman vi som skola ofta ställs inför under denna period kan exempelvis vara:

- *Eleven deltar inte aktivt i undervisningen.*
- *Eleven går hem innan skoldagen är slut.*
- *Eleven går inte med till matsalen när klasskamraterna äter.*
- *Elevens deltagande i idrottslektioner eller andra fysiska aktiviteter påverkas.*
- *Elevens vårdnadshavare ber om ledigt i samband med Ramadans avslutningsfest.*

För dessa dilemman gäller följande:

- Läraren kontaktar hemmet, då det är vårdnadshavarna som ansvarar för att eleven fastar.
- Vi följer våra ordinarie rutiner kring deltagande i undervisningen, vilket betyder att om en elev ej kan fullfölja skolplikten kontaktar läraren hemmet.
- Skolplikt gäller och går eleven hem blir det ogiltigt frånvaro.
- Om eleven inte går med till matsalen när klasskamraterna äter, får eleven i stället rast. Elever i åk F-6 kan även ges möjlighet att stanna i klassrummet. Klassläraren eller annan personal som utses av skolan ansvarar för tillsynen.
- Elevens vårdnadshavare ber om ledigt i samband med Ramadans avslutningsfest.

Ledighetsansökan krävs och lämnas in via Skola 24.

En elev i förskoleklass, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan **kan** få vara ledig en kortare period för enskilda angelägenheter. Exempel på enskilda angelägenheter kan vara vissa resor, familjehögtider eller religiösa högtider” (Skolverket). Se följande länk: <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/ledighet-i-skolan>

Bilaga 4 – Tibro kommuns förberedelseklass

Det finns flera olika åtgärder för att stödja nyanlända elever i deras skolgång. Här följer information om hur Tibro kommun organiserar undervisning för nyanlända elever som är i behov av stöd för att uppnå läroplanens kunskapsmål inom kärnämnen och samhällskunskap för att generera högre måluppfyllelse och gymnasiebehörighet.

Bakgrund:

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper (Skolverket, 2022).

Mot denna bakgrund är det viktigt att så tidigt som möjligt uppmärksamma elever i behov av stöd och att utifrån elevers förutsättningar anpassa lärmiljön.

Syfte:

- Syftet med förberedelseklassen är att ge nyanlända elever de kunskaper de behöver för att så snart som möjligt kunna ta del av undervisningen i den ordinarie undervisningsgruppen på heltid.
- Den här stödåtgärden är varken en extra anpassning eller en form av särskilt stöd och ska inte dokumenteras i ett åtgärdsprogram.

Enligt Skollagen 3 kap 12 a–c och f §§ kan rektor kan besluta att en elev delvis ska få sin undervisning i förberedelseklass. Det kan gälla:

- nyanlända elever i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan.
- elever i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan som inte är nyanlända enligt skollagen, men som har börjat skolan i Sverige efter att tidigare ha bott utomlands.
- för att rektorn ska kunna besluta om undervisning i förberedelseklass måste skolan först bedöma elevens kunskaper utifrån Skolverkets kartläggningar Steg 1 och Steg 2. Om skolan bedömer att eleven inte har tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna ta del av undervisningen i sin ordinarie undervisningsgrupp kan eleven få undervisning i förberedelseklass del av dag.

För de elever som är helt nyanlända i Tibro kommun och tillhör årskurs 1-9 erbjuds förberedelseklass på Häggetorpsskolan. Som utgångspunkt för planering av undervisningen i förberedelseklassen används elevernas respektive resultat från Skolverkets Kartläggning av nyanlända elevers kunskaper Steg 1 - Elevens språk och erfarenheter och Steg 2 - Elevens kunskaper inom litteracitet och numeracitet.

Eleverna erbjuds att gå i förberedelseklass som längst i två år. Men så fort skolan bedömer att eleven har tillräckliga kunskaper i svenska för att följa undervisningen i ett ämne i sin ordinarie undervisningsgrupp på heltid ska man avbryta undervisningen i förberedelseklass

i det ämnet. De ämnen som eleven läser är kärnämnen; SvA, matematik och engelska samt även samhällskunskap. Samtliga elever har en klasstillhörighet på vald skola och övriga ämnen läses där inom klassens ram. Ansvarig rektor, där eleven går i förberedelseklass, beslutar i dialog med respektive rektor i varje enskilt fall vilka ämnen eleven ska läsa. Observera att det är rektor på den skola där eleven har klassplacering som är ansvarig för eleven, medan rektor på den skola där förberedelseklassen är placerad som är ansvarig för verksamheten i förberedelseklass.

Eleverna erbjuds genom undervisningen i förberedelseklassen rika möjligheter att utveckla de fyra språkliga förmågorna *tala*, *lyssna*, *skriva* och *läsa*. Dessa fyra förmågor observeras löpande utifrån Skolverkets bedömningsmaterial för andraspråkselever Bygga svenska. Materialet synliggör elevens progression, även då eleven inte ännu nått godtagbara kunskaper, vilket stärker elevens möjligheter till – och känsla av att lyckas.

Struktur:

- Rektor och samordnare för nyanländas lärande informerar kommunens rektorer och övrig personal på skolorna om bakgrunden till – och syftet med förberedelseklassen samt beskriver hur inventeringen av elevunderlaget gått till.
- Elever får gå delvis i förberedelseklass under högst två år. En elev kan däremot inte få all sin undervisning i förberedelseklassen. Ansvarig rektor, där eleven går i förberedelseklass, beslutar i dialog med respektive rektor i varje enskilt fall vilka ämnen eleven ska läsa.
- En lärare med utbildning i svenska som andraspråk och engelska undervisar i förberedelseklassen.
- Samordnare för nyanlända hjälper undervisande lärare i förberedelseklass att organisera för planering och uppföljning av undervisningen i relation till elevernas utveckling samt upprätthåller en kontakt med elevernas respektive mentorer. Ett tydligt schema skapas som visar de aktuella elevernas vistelsetid i förberedelseklass och i ordinarie undervisning, vilket presenteras för berörd personal.

Anpassad timplan och individuell studieplan, för elever i åk.7-9

Anpassad timplan innebär att undervisningen får avvika från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. En anpassad timplan ska utformas så att eleven ges undervisning i de ämnen som krävs för gymnasiebehörighet. Ämnet idrott och hälsa får inte tas bort. Elevens totala undervisningstid ska vara minst lika stor som för andra elever som går i motsvarande årskurs.

Den individuella studieplanen ska vara långsiktig och beskriva hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens egna mål. I planen ska det finnas information om utbildningens huvudsakliga innehåll och om planerade

stödåtgärder. Om skolan bedömer att eleven behöver olika tänkbara vägar inom gymnasieskolans introduktionsprogram för att nå behörighet till ett nationellt program behöver även dessa ingå i den individuella studieplanen. (Källa: 3 kapitlet 12 g § skollagen.)

Det innebär att:

- Skolan ska upprätta en individuell studieplan för nyanlända elever som tas emot i högstadiet i grundskolan eller specialskolan och som har fått sina kunskaper bedömda, utifrån Skolverkets kartläggningar Steg 1 och 2 och eventuellt Steg 3 beroende på elevens skolbakgrund. Om skolan då eller senare bedömer att eleven kommer att ha svårt att nå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan kan hen få en anpassad timplan. Eleven och elevens vårdnadshavare måste samtycka till den anpassade timplanen. Om vårdnadshavarna inte samtycker får ett beslut om anpassad timplan inte fattas. Det kan då i stället bli aktuellt att göra en utredning av elevens behov av särskilt stöd.
- Den individuella studieplanen ska upprättas senast två månader efter att eleven tagits emot i skolan. Det är lämpligt att skolan gör det i samband med den inledande bedömningen.
- Skolan upprättar studieplanen i samarbete med **studie- och yrkesvägledaren** och om det behövs med **elevhälsan**. Planen ska ses över löpande utifrån nya bedömningar av den nyanlända elevens ämneskunskaper. Det är viktigt att skolan har rutiner för hur den individuella studieplanen ska följa med eleven om hen börjar vid en annan skola eller utbildning. (Källor: 3 kapitlet 12 g § skollagen och proposition 2017/18:194, 3 kapitlet 7 och 12 h §§ skollagen.)

Den individuella studieplanen utformas och dokumenteras med hjälp av Skolverkets blankett för ändamålet: *Mallförslag på individuell studieplan för nyanlända årskurs 7-9.*